

Bruno Hamnell

Two Quests for Unity: John Dewey, R. G. Collingwood, and the Persistence of Idealism

Efter att ha dominerat angloamerikansk filosofi under 1800-talets sista decennier kom idealismen att förlora sin ställning efter sekelskiftet, då övergången från viktorienska till modernistiska ideal, snabba sociala förändringar, ökad sekularisering och naturvetenskapens dominans tycktes kräva nytt filosofiskt tänkande. Vid andra världskrigets utbrott var idealismen utdöd och ersatt av den analytiska filosofin. Medan idealismen betonade alltings enhet och tog sig an estetik, metafysik, religion och historia som sammankopplade kulturella och existentiella fenomen, förordade den analytiska filosofin ett smalare, mer teoretiskt, specialiserat och professionellt filosofi-ideal centrerat kring epistemologi, formell logik och språkanalys. Därtill kritiserades idealismen, på grund av dess tyska bakgrund, för att ha banat väg för auktoritära tankegångar och militarism. Detta trots att majoriteten av de angloamerikanska idealisterna var socialliberala demokrater.

I *Two Quests for Unity* undersöks hur idealistiska idéer fortlevde under 1900-talets första hälft genom en studie av den amerikanske filosofen och pedagogen John Dewey (1859–1952) och den brittiske historikern och filosofen Robin George Collingwood (1889–1943). Genom att studera en brittisk respektive en amerikansk tänkare utmanas den metodologiska nationalism som präglat tidigare forskning. I kontrast till bilden av amerikansk och brittisk idealism som två åtskilda fenomen argumenteras det för att dessa utgör en gemensam tradition. Därtill visas att pragmatismen - den tanketradition som Dewey främst förknippas med - snarast är en utveckling av idealismen och inte ett brott med den.

Avhandlingen visar att idealismens tankestil kännetecknas av en besatthet av enhet och helhet. Denna tar sig uttryck i en strävan efter social enhet och "det gemensamma goda" samt i förkastandet av dikotomier som kropp/själ, teori/praktik, religion/vetenskap, individ/kollektiv och subjekt/objekt. Därtill betonar idealisterna att filosofin börjar och slutar i erfarenheten och att alla erfarenhetsformer, som estetik, historia, religion och filosofi hänger samman. Medan 1800-tals idealismen ofta försvarade det övernaturliga och transcendentia, förkastar Dewey och Collingwood dessa inslag men behåller den idealistiska processmetafysiken, vilken betraktar universum och människan som i ständigt historisk och socialt tillblivande, snarare än i termer av essens och varande. För dem finns inga slutgiltigt eviga sanningar, utan frågan är hur vi meningsfullt kan leva tillsammans i existentiell osäkerhet i en föränderlig värld. Liksom tidigare idealister betonar de att all kunskap är praktisk och syftar till att vägleda mänskligt handlande. Deras breda syntetiska filosofi-ideal erbjuder en form av rekonstruktiv och socialt engagerad kulturkritik som en tredje väg mellan, å ena sidan, analytisk filosofi, och, å andra sidan, "postmodernism" och kontinentalfilosofi.